

SECȚIA DE ȘTIINȚE
ALE VIEȚII
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com



SECTION OF LIFE SCIENCES
OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA

Ștefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 21-05-02
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.5107.20 ”Managementul potențialului genetic și a producțiilor animalelor de rasă reproduse și exploatare în condițiile pedoclimaterice ale Republica Moldova”, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, Conducătorul proiectului: Dr. MAȘNER Oleg, perfectat în baza audierii raportului științific anual al implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării la Adunarea Generală a secției Științe ale Vieții din 9 decembrie 2022 și a concluziilor experților

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023), etapa anului 2022 - 20.80009.5107.20 ”Managementul potențialului genetic și a producțiilor animalelor de rasă reproduse și exploatare în condițiile pedoclimaterice ale Republica Moldova”, conducătorul proiectului dr. MAȘNER Oleg, Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Foarte bine**” (27,0)

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului – “Foarte bine”.*

Scopul prioritar al etapelor anuale conform proiectului a fost realizat, atât la nivel de cercetare științifică, cât și la nivelul sectorului real al economiei naționale cu anumite specificații ale impactului restructurărilor continue din sectorul zootehnic în concordanță cu influența exercitată de factorii de mediu. Obiectivele și acțiunile planificate potrivit programului de realizare a activităților din cadrul proiectului sunt în corespundere cu rezultatele obținute ale cercetărilor conform prevederilor etapelor stabilite. În particular:

- s-a cercetat potențialul de creștere a performanțelor de producție și reproducție a efectivelor de animale agricole de diverse specii, care au fost incluse în studiul planificat, prin investigații de marcări și testări imunogenetice, selecții, încrucișări, estimări genotipice și fenotipice ale descendenților.
- au fost aplicate cercetări biotehnologice de conservare și crioconservare a materialului seminal al reproducătorilor valoroși, determinarea și stabilirea spermogramelor elaborarea mediilor de diluție pentru materialul reproducător.

2. Diseminarea rezultatelor obținute – “Foarte bine”:

- monografii naționale - 1
- publicații în reviste WoS cu factor de impact - 2;
- în alte reviste din străinătate recunoscute - 9;
- în reviste din Registrul Național al revistelor de profil Categoria B – 2
- articole în culegeri de lucrări științifice editate peste hotare - 2
- în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 1
- teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 2
- alte lucrări științifice – 10
- Articole de popularizare a științei - 4

Diseminarea rezultatelor obținute în proiect s-a realizat prin elaborarea și editarea monografiei științifice „Biotehnologii în reproducția taurinelor”. Monografia în mod coerent, explicit și actualizat definește biotehnologiile de reproducție în ansamblul metodelor, procedeele și operațiilor care se folosesc pentru obținerea în condiții optime, a unor noi generații de animale, din ce în ce mai performante. Rezultatele obținute în proiect, de asemenea, au fost diseminate prin participări cu comunicări și postere la lucrările forurilor științifice naționale și internaționale, inclusiv și s-au expus la saloanele expozițiilor de invenții și inovații. Diseminarea realizărilor s-a produs și prin elaborarea recomandărilor privind utilizarea vierilor hibridi și procedeele tehnologice de înființare a fermelor în suinicultură și a instrucțiunilor de bonitare cu principii de ameliorare genetică a ovinelor Karakul Moldovenesc. Promovarea rezultatelor cercetărilor prin mijloacele mass-media s-a realizat prin participare la o emisiune TVR Moldova. În total au fost elaborate, editate și aflate în tipar 30 lucrări științifice.

3. Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare – “Foarte bine”.

- brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 2;
- materiale la saloanele de invenție (medalii aur -11, medalii de argint – 2, medalii de bronz -1
- participări la emisiuni TV/radio – 1
- organizarea atelierelor de lucru și a seminarelor – 51

Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute este evidentă prin contribuții specifice la dezvoltarea sectorului zootehnic. Cercetările efectuate vor contribui la asigurarea securității alimentare, la dezvoltarea și păstrarea fondului genetic de animale, crearea și menținerea bazei autohtone de prăsilă ale acestora ca fiind sursa principală de producție-materie primă și produse agroalimentare de origine animală. Prin menținerea potențialului genetic de reproducție și producție al speciilor și raselor de animale, sporește potențialul economic al sectorului zootehnic și, ca urmare, a veniturilor obținute. În cadrul etapelor anuale ale proiectului a fost obținute două brevete de invenție. La capitolul materializarea rezultatelor obținute în proiect se notează 7 medalii obținute; 12 nuclee de selecție create în fermele de prăsilă din republică; 51 seminare, lecții, cursuri de școlarizare, consultații pentru producători; una conferință națională; una masă rotundă; 6 cursuri universitare predate; 3 diplome de recunoaștere și 7 vizite de studiu.

4. Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat – “Foarte bine”.

Ponderea tinerilor cercetători din numărul total al componenței echipei proiectului constituie 26,6%, ceea ce se încadrează în cerințele regulamentare.

Concluzii, recomandări

În condițiile actuale ale conjuncturii economice ale Republicii Moldova rezultatele științifice obținute în cadrul etapelor anuale ale proiectului în vederea creșterii performanțelor de reproducție și producție reprezintă o parte componentă a derulării progresului în creșterea și exploatarea animalelor agricole, care suportă schimbări de la zi la zi, inclusiv și în domeniul de cercetare

biotehologică. Rezultatele obținute cu privire la particularitățile de prăsilă ale genotipurilor performante vor contribui, în ansamblu, la sporirea rentabilității acestui important sector al economiei naționale privind dezvoltarea și utilizarea rațională a fondului genetic al animalelor agricole. Cea mai mare noutate științifică și importanța aplicativă a cercetărilor realizate în cadrul proiectului este atribuită particularităților determinate în domeniul biotehnologiilor de reproducție, deoarece contribuie în mod direct la sporirea numerică a efectivelor de animale, iar prin utilizarea șeptelului reproducător de mare valoare zootehnică se induce, atât ameliorarea raselor și a populațiilor, cât și sporirea producțiilor rezultate din aceste activități.

Cercetările în cadrul proiectului dat au fost realizate în volumul de activități preconizate conform obiectivelor planificate pentru anul 2022.

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc